

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - מ"א

1. אלו ג' חלקים במשנתנו?

- א. 'אחות חלוצתו' - החולץ ליבמתו, ונשא אחיו את אחותה ומת, חולצת ולא מתייבמת, [לרבי - מדרבנן]
- ב. 'אחות גרושתו' - פטורה אף מחליצה כדין 'ערוה' מדאורייתא.
- ג. 'אחות זקוקתו' - קידש את אחותה של שומרת היבם הממתנה לאחיו. אומרים לו המתן לכונסה, עד שאחיך יכנוס או יחלוץ ויפקיע זיקתה. אף אם מתה היבמה - יכול לכונסה. שאין 'אחות אשתו' לאחר מיתתה וכ"ש 'אחות זקוקתו', אבל מת יבם - יוציא את אשתו בגט, ואשת אחיו בחליצה, ולא מייבמה משום אחות גרושתו.

2. נסתפקו: מתה אשתו - אחות היבמה, האם מותר ביבמתו כיון שפקע 'אחות אשתו' או שאסור כיון שעמדה עליו שעה אחת באיסור אשת אה? שמואל: אסור ביבמתו. רב: מותר ביבמתו.

3. טעמו של רב, ביאר רבא: 'הותרה ונאסרה וחזרה והותרה, תחזור להיתרה הראשון'. מה הקשה עליו רב המנונא?

הקשה רב המנונא מברייתא - ראובן ושמעון אחים נשואים לשתי אחיות, מת ראובן ועשה בה לוי [שהיה פנוי] מאמר, מת שמעון, כעת נפלו ללוי שתי האחיות, אח"כ מתה אשת שמעון. אשת ראובן בעלת המאמר חולצת ולא מתייבמת. מוכח שאחר שנאסרה לא אומרים תחזור להיתרה הראשון. רבא שתק. אבל אח"כ אמר מדוע לא עניתי לו שהמשנה בשיטת רבי אלעזר 'כיון שעמדה עליו שעה אחת באיסור - נאסרה עליו עולמית' אח"כ אמר - יתכן שר' אלעזר - לא אמר את דבריו כשהיתה ראויה בשעת הנפילה. אח"כ אמר - שמצינו מפורש בדברי ר"א, שאסורה אף כשהיתה ראויה בשעת נפילתה.

4. משנה - היבמה לא תחלוץ ולא תתייבם עד שיעברו שלשה חדשים שמא מעוברת היא. האם אף אלמנות וגרושות צריכות להמתין שלשה חודשים?

תנא קמא - בין אם נתאלמנו או נתגרשו מן האירוסין ובין אם מהנישואין לא יתארו ולא ינשאו עד שלשה חודשים. ר' יהודה - הנשואות לבעל הקודם יתארו מיד, ואין חשש שתלד 'ספק' כיון שעוד לא נישאת. והארוסות לבעל הקודם, ינשאו מיד, שהרי לא נתעברו מהראשון. חוץ מן הארוסות שביהודה, מפני שלבו גס בה, ושמה נתעברה מהארוס. ר' יוסי - כל הנשואות יתארו מיד חוץ מן האלמנה מפני האבילות.

5. מה הטעם שלא תתייבם ולא תחלוץ עד שלשה חודשים?

לא תתייבם - שמא מעוברת בן קיימא, ופגע באיסור אשת אח.
לא תחלוץ - להו"א א' - כיון שחליצת מעוברת פסולה. ותיובתא אף ממשנתנו על ר' יוחנן שסבר שכשרה. להו"א ב' - שמא מעוברת וצריכה כרוז שהותרה לכהונה, ויהיו שלא ישמעו ויפסלוה לכהן. ובאחת שהיתה בעבר גרושה, שפסולה לכהונה, הטעם: אם יחלוץ, יפסידה מזונות המגיעים לה מנכסי המת בשלשה החודשים הסמוכים למיתתו. ונדחה: שאין בזה עדיין טעם, לארוסה ליבם וגרושה קודם מאחר, שאין לה מזונות ואף פסולה לכהונה. למסקנא: ר' יוסי - 'אם לא יחפוץ', רק מי שיכול לחפוץ לייבם, יכול לחלוץ.

6. לר' יוסי הסובר כל שאינו עולה ליבוס אינו עולה לחליצה, כיצד מתיישב עם הדין - אדם שקידש אחת משתי אחיות, ומת. והיבם אינו יודע איזו מהן קידש, אינן יכולות להתייבם שמא יפגע באחות זקוקתו ומ"מ חולצת ולא אומרים 'נמתין לעדים'?

בספק איזו קידש חסר רק ידיעה, לפיכך נחשבת 'עולה ליבוס', אבל בספק מעוברת, אף אם יבא אליה ויאמר שלא נתעברה לא נתיירה, כשם שאף קטנה שאינה בת עיבור צריכה להמתין.

7. מהיכן ניזונת היבמה?

ג' חדשים הראשונים - משל בעל, שכך התחייב לה בכתובתה, מכאן ואילך - אינה ניזונת לא משל בעל [כשאר אלמנה] ולא משל יבם. עמד היבם בדין לייבם או לחלוץ וברח - קנסו את היבם. נפלה לפני יבם קטן - מהיבם ודאי שלא, ונחלקו האם מנכסי הבעל. וההלכה שאין לה מהבעל.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)